

10 OHJETTA

KIRJOITUST AidON TEHTÄVÄÄN

1. Valitse aihe ja näkökulma

Mitä sinä haluat tästä aiheesta sanoa?

- Pohtiva teksti erittelee rajaamaasi aihetta eri näkökulmista
- Kantaa ottava teksti esittää mielipiteen asiasta perusteluineen
- Aloita suunnittelu: Kirjaa ylös asiat, jotka tulevat mieleen valitsemastasi aiheesta ennen aineiston lukemista.

2. Tutustu aineistoihin

- Sinun tulee käyttää vähintään kahta aineistoa työssäsi.
- Silmäile aineistot: Mikä aineistoista sopivat valitsemaasi aiheeseen ja näkökulmaan?
- Kun olet valinnut aineistot, joita haluat käyttää, lue ne huolella. Tee muistiinpanoja.
- Jatka suunnitelman tekoa:

Mitä asioita esität? Missä järjestyksessä? Miten tuot aineistot osaksi omaa ajattelua?

3. Miten kirjoittaa yhtenäinen ja loogisesti etenevä teksti?

Näistä on apua:

- Suunnittelu
- Näkökulman selkeä raja
- Määrittele kappaleen ydinsisältö
- Mieti kappaleiden esittämissjärjestys, että asia etenee loogisesti.

Tekstin jäsentäminen

- Luokittelu
- Vertailu
- Väittely
- Yksityisestä yleiseen: esimerkistä päätelmään
- Yleisestä yksityiseen: tuloksista perusteluihin: esimerkkeihin, yksityistapauksiin
- Kehärakenne: esimerkki eritellään ja perustellaan ja päädytään tarkentuneeseen alkutilanteeseen
- Ongelman ratkaisu
- Aikarakenne

4. Apua! Mitä kirjoitan?

Pohdi esimerkiksi aiheen

- **Merkitystä ja vaikutusta** yksilöiden ja yhteisöiden elämään, yhteiskuntaan, talouteen, terveyteen ja hyvinvointiin, ympäristölle, koulutukseen, kansainvälisesti...
- **Muutoksia:** menneisyys, nykyisyys, tulevaisuus
- **Negatiivisia ja positiivisia puolia**

Älä puhu jatkuvasti liian yleisellä tasolla (kaikki tietävät)

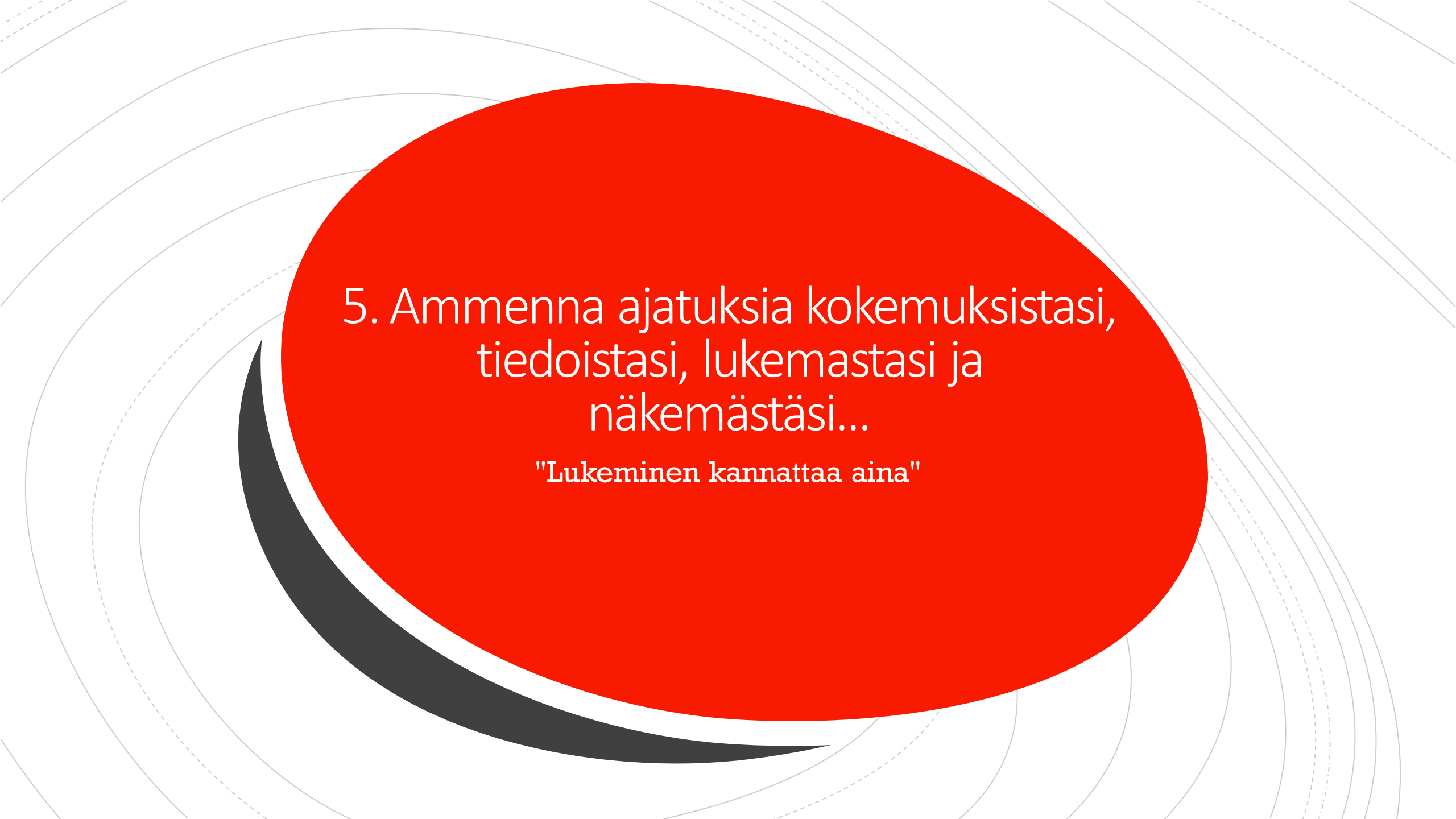
- Yritä päästä yleistä tasoa vähän syvemmälle esittämällä miksi, miten, milloin, millä tavalla -kysymyksiä itsellesi.
- Anna esimerkkejä

Aloit

- Lukija haluaa jatkaa lukemista.
- (Sopivan pitkä) johdatus aiheeseen tai näkökulmaan.
- Suoraan asiaan
- Taustat
- Käsitteen määrittely
- Sitaatti
- Tapausesimerkki.

Lopetus

- Jättää lukijalle hyvän olon.
- Ytimekäs ja lyhyt.
- Ei uutta asiaa.
- Kiteyttää ydinajatuksen
- Sidoksissa otsikkoon tai aloitukseen.
- Luonteva.
- Ei kliseitä

5. Ammenna ajatuksia kokemuksistasi,
tiedoistasi, lukemastasi ja
näkemästäsi...

"Lukeminen kannattaa aina"

A red speech bubble graphic with a white outline, pointing downwards. The text is centered inside the bubble.

6. Muista kappalejako!

7. Viittaukset kuntoon

- Lukija ei tunne aineistoa. Esittele aineisto lukijalle ensimmäisellä kerralla. Mainitse

Tekstin kirjoittaja, tekstin nimi, tekstilaji ja julkaisuvuosi

Tiina Varpiola pohtii kolumnissaan Tyttö nimeltä Pekka (PielisjokiSeutu 30.1.2020) lapsen nimeämisen vaikeutta.

- Toisella kerralla voit viitata aineistoon esimerkiksi tekstin kirjoittajan sukunimellä tai tekstilajilla.
- Erottele oma ajattelu ja aineisto toisistaan, muuten syyllistyt plagiointiin --> hylätty
- Käytä suoria lainauksia harkiten, ei liikaa.

8. Yleiskieltä kiitos!

Puheenomaisuus pois,
esimerkiksi sinä-passiivi!

Turhat pikkusanat pois,
esimerkiksi kuitenkin,
myös, -kin yms.

Etsi ytimekästä ilmaisua.
Pois kaikki ylimääräinen.

Ei metatekstiä: "Kerron
teille nyt..."

9. Tarkista valmis teksti!

- Tietokoneiden aikakaudella tekstin muokkaaminen on helppoa ja nopeaa, hyödynnä se!
- Pidä lopuksi pieni tauko (käy vessassa, tuijota ikkunasta, syö eväitä) ja lue sen jälkeen teksti huolella läpi. Tarkista virheet. Onko virkkeet ymmärrettäviä? Kykeneekö lukija seuraamaan ajatuksenjuoksuasi?

10. Otsikko

- Kirjoitustaidon kokeessa sinun täytyy otsikoida teksti itse.
- Hyvä otsikko vastaa valittua näkökulmaa ja on tyyliiltään ja sisällöltään osuva.